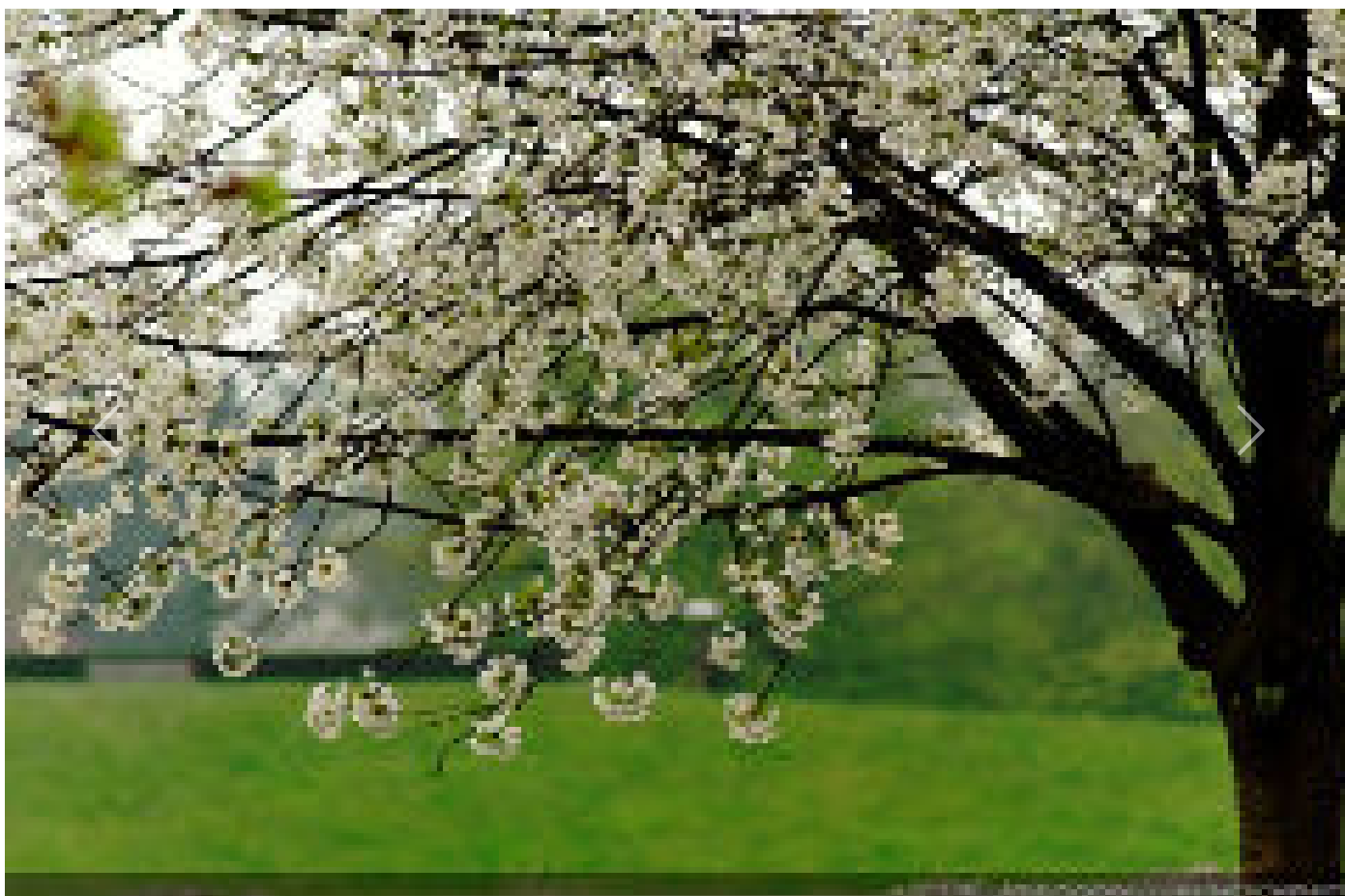

Време е за предцъфтежни пръскания в овощната градина

Автор(и): Таня Динова, гл. експерт в дирекция „РЗ и контрол“ към БАБХ

Дата: 15.03.2014 Брой: 3/2014

ВРЕМЕ Е ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

Болест

Непри- ятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
----------------	------------	------------------	--------------

Струпя *Venturia*
сване *inaequalis* –
по гъба
ябълка

- по долната повърхност на младите листа се развива кадифен, масленозелен плесенов налеп, с неясно очертана периферия
- по горната страна се формират сиви, гладки петна, в центъра с

- гъбата причинител презимува в окапалите листа, като напролет се образуват плодни тела – псевдотеции, с асци и аскоспори, които се изстрелват при дъжд
- първичните заразявания се извършват от аскоспорите, във

ВРЕМЕ Е ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

- тъмнозелен налеп
- нападнатите листа пожълтяват, некротират и окапват
- по листните, цветните и плодните дръжки също се развиват петна, в резултат на което опадат цветовете и младите завръзи
- върху плодовете се образуват петна с налеп, като след опадането на петната в средата се формират струпеи
- плодовете се деформират, напукват и опадат

- Химичната борба срещу струпяването включва профилактични третирания за намаляване източника на първичната зараза и лечебни третирания.
- Преди цъфтежа на ябълката е важно дърветата да се покрият качествено с фунгицид, като се проведат две третирания.
- **Регистрирани фунгициди за борба:** Антракол 70 ВГ – 0,2%, Ардент 50 СК – 0,02%, Ардент 50 СК – 0,02% + Мерпан 80 ВДГ – 0,1%, Болеро 12 ЕК – 0,06% (*краен срок за употреба на наличните количества 25.07.2014 г.*), Делан 700 ВДГ – 0,05%, Делан 700 ВДГ – 0,035% + Дискус – 0,02%, Дитан М-45 – 0,3%, Каптан 50 ВП – 0,2% (*до големина на плода „лешник“*), Купроксат ФЛ – 0,3% (*до фаза миши уши*), Луна Експирианс – 20–75 мл/дка, Манфил 75 ВГ – 320 г/дка, Мерпан 80 ВДГ – 0,15% (*до големина на плода лешник*), Полирам ДФ – 0,2%, Пънч 40 ЕК – 0,0075%, (*краен срок за употреба на наличните количества 18.08.2014 г.*), Санкоцеб 80 ВП – 0,3%, Силит 40 СК – 0,16%, Систан супер 24 ЕК – 0,03%, Скор 250 ЕК – 0,02%, Строби ДФ/Дискус ДФ – 0,02%, Строби ДФ – 0,02 + Делан 700 ВДГ – 0,035% (*от фаза миши уши до фаза плодовете са достигнали половината от окончателния си размер*), Тирам 80 ВГ – 0,3%, Флинт макс ВГ – 0,02%, Фолпан 80 ВДГ – 0,15% (*до големина на лешник*), Хорус 50 ВГ – 0,03% – предпазно, 0,05% – лечебно (*интервал на третиране 7–10 дни*), Шавит Ф 71,5 ВП – 0,2% (*краен срок за употреба на наличните количества 25.07.2014 г.*), Шавит Ф 72 ВДГ – 0,2%, Шампион ВП /Макс 50 ВП/Шамп ВП – 0,3% (*до фаза миши уши*).

Контроль:

Болест
/
Непри
ятел

Причинител

Симптоми/Повреди

Жизнен цикъл

Брашн *Podosphaera*
еста *leucotricha* –
мана гъба
по
ябълка

- от заразени листни и цветни пъпки рано през пролетта се развива дифузната форма на болестта
- причинителят на болестта презимува като мицел в заразените листни и цветни пъпки
- напролет се развива системната форма на брашнестата мана

ВРЕМЕ Е ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

- летораслите са слаби, със скъсени междувъзлия и ладиеобразно извити, тесни листа и деформирани, стерилни цветове
- растителните тъкани се покриват с брашнест налеп, който постепенно потъмнява
- върху горната повърхност по листата, по периферията и по листните дръжки и върхната част на летораслите се развива локалната форма на болестта, като закръглени, светлозелени петна, с брашнест налеп от долната страна
- по повърхността на плодовете се развиват ръждиви мрежести петна, които проникват в дълбочина
- вторичните заразявания и разпространението се осъществява от конидиоспорите
- по-силно проявление се наблюдава след меки и влажни зими
- заразяванията се ограничават от честите и интензивни дъждове

- Да се засаждат устойчиви и слабо чувствителни сортове ябълки.
- За премахване на заразения прираст и заразените леторасли се провежда силна зимна резитба и зелена резитба през пролетта.
- **Регистрирани фунгициди за борба:** Ардент 50 СК – 0,02%, Байфидан 250 ЕК – 0,015%, Болеро 12 ЕК – 0,06% (*краен срок за употреба на наличните количества 25.07.2014 г.*), Кумулус ДФ – 0,6–0,9%, Луна Експирианс – 20–75 мл/дка, Пол сулкол 80 ВП – 0,9% (*краен срок за употреба на наличните количества 25.07.2014 г.*), Пънч 40 ЕК – 0,0075% (*краен срок за употреба на наличните количества 18.08.2014 г.*), Скор 250 ЕК – 0,02%, Строби ДФ/Дискус ДФ – 0,02%, Топсин М 70 ВДГ – 0,12%, Флинт макс 75 ВГ – 0,02%, Шавит Ф 71,5 ВП – 0,2%, (*краен срок за употреба на наличните количества 25.07.2014 г.*), Шавит Ф 72 ВДГ – 0,2%.

Контрол:

Болест / Неприятел

Причинител

Симптоми/Повреди

Жизнен цикъл

Ранно кафяво гниене по череша, вишня,

Monilinia laxa – гъба

- некротични петна по венчелистчетата и цветовете – форма „опожаряване“ на цветовете, летораслите и листата, които постепенно изсъхват
- завръзките покафеняват, плодовете загиват, мумифицират се и при висока относителна

- презимува като мицел в заразените леторасли и в мумифицираните плодове по дърветата
- заразяванията се извършват от конидиоспорите, които се формират напролет, при влага и се разсейват от вятъра, дъжда и насекомите

ВРЕМЕ Е ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

кайсия	влага и умерени температури се	• при висока относителна влажност на въздуха болестта се проявява по-силно
,	покриват със сиви, дребни	
праско	прашести туфи от	
ва,	спороношението на гъбата	• напукването на плодовете, в резултат на прекомерна почвена влага, повреди от неприятели, механични повреди от градушка са предпоставка за масовото гниене на плодовете
слива	• нападнатите растителни части не окапват, остават в короната на дърветата до следващата пролет • по инфектираните скелетни клони се наблюдават язви, раковини и смолотечение	

- Контрол:
- За контрол на болестта е важно спазването на следната схема на пръскане:
 - Предцъфтежно пръскане – във фенофаза цветен бутон.
 - Цъфтежно пръскане – в начало на цъфтеж.
 - Следцъфтежно пръскане – след окапване на венчелистчетата.
 - Четвърто пръскане – при влажно и хладно време през цъфтежния период и силна зараза – 8–10 дни след третото.
 - **Регистрирани фунгициди за борба:** Делан 700 ВДГ – 0,05%, Луна Експирианс – 63–75 мл/дка, Пънч 40 ЕК – 0,0075% (*краен срок за употреба на наличните количества 18.08.2014 г.*), Тирам 80 ВГ – 0,3%, Топсин М 70 ВДГ – 0,12%, Фоликур 250 ЕВ/Хоризонт – 0,1%, Хорус 50 ВГ – 0,045%.

Болест / Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Сачмянкост по костилковите овощни видове	<i>Stigmina carpophila</i> – гъба	• по листата, летораслите и плодовете се развиват дребни, червеникави петна, които постепенно се сливат в неправилна форма • в центъра на листата тъканта некротира и опада • върху плодовете на черешите и вишните се образуват тъмни петна, които постепенно хлътват и залепват за костилката, а по плодовете на кайсията, около дръжката се образуват дребни червеникави струпеи • по прасковата и бадема в мястото на повреда се отделя смола	• гъбната форма на причинителя презимува като мицел в заразените клонки • в периода на покой, при меки зими се размножават и се образуват конидии, които заразяват • бактериите причинители зимуват в нападнатите растителни части, както и в окапалите листа и в почвата • заразяването от сачмянката се извършва през рани, през устицата или кутикулата • спорите и бактериите се разпространяват чрез дъжд, вятър или насекоми
праскова, кайсия, череша, вишна, бадем	<i>Xanthomonas campestris</i> – бактерия <i>Bacillus pumilus</i> – бактерия		

- Контрол:
- За добър контрол на болестта е необходимо да се извършат три пръскания:
 - Първо пръскане – във фенофаза цветен бутон.

ВРЕМЕ Е ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

- Второ пръскане – след цъфтеж.
- Трето пръскане – 7 дни след второто.
- **Регистрирани фунгициди за борба:** Дитан ДГ – 0,3%, Дитан М-45 – 0,3%, Тирам 80 ВГ – 0,3%.

Болест

/
Непричинител Симптоми/Повреди Жизнен цикъл

Къдра

вост *Taphrina*
по *deformans* – Симптомите са посочени в първи брой Жизненият цикъл е описан в първи брой
праско *гъба* на списанието. на списанието.
вата

Контрол:

- При пропуснати есенно или зимно пръскане с 1% бордозелов разтвор до набъбване на пъпките може да се проведат 1–2 третирания през 10 дни, в периода от набъбване на пъпките до фенофаза цветен бутон.
- **Регистрирани фунгициди за борба:** Дитан М-45 – 0,3%, Дитан ДГ – 0,3%, Санкоцеб 80 ВП – 0,3%, Скор 250 ЕК – 0,02%, Тирам 80 ВГ – 0,3%, Шавит Ф 72 ВДГ – 0,2%, Шампион ВП/Макк 50 ВП/Шамп ВП – 0,3%.

Болест

/
Непричинител Симптоми/Повреди Жизнен цикъл

Анарзия *Anarsia lineatella*
я
(праск
овен
молец)

- нанася повреди основно по прасковата, кайсията и сливата
- през пролетта гъсениците започват да се хранят със съдържанието на пъпките, а с развитието на младите леторасли се вгризват в тях, в основата на листните дръжки
- повредените леторасли увяхват, върхът им увисва и в мястото на повредата се появява смолотечение
- гъсениците от първо поколение повреждат плодовете, листата и летораслите, а гъсениците от второ поколение – предимно плодовете, тъй като летораслите са вече затвърдели
- една гъсеница поврежда 2–3 пъпки, 5–6 леторасли, 1–2 млади
- анарзията зимува като гъсеница от трето поколение, от втора или първа възраст, в листните пъпки, разклоненията на клоните, по стъблото, в мумифицираните плодове
- развива три поколения годишно, а при благоприятни условия и четири

ВРЕМЕ Е ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

плодчета

- Контрол:
- Непосредствено преди разпукване на пъпките се провежда първото пръскане след отчитане на 3% повредени пъпки.
 - Второто пръскане се извършва след прецъфтяването.
 - **Регистрирани фунгициди за борба:** Вазтак Нов 100 ЕК – 0,015%, Дека ЕК – 50–70 мл/дка, Децис 100 ЕК – 8,75–12,25 мл/дка, Дурсбан 4 ЕК – 0,15%, Нуреле Д/Хлорсирин 550 ЕК/Санмба – 0,05%, Синеис 480 СК – 20 мл/дка, Суми алфа 5 ЕК/Сумицидин 5 ЕК – 0,02%.

Болест

Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Вишне в (черешов) хоботник	<i>Rhynchites auratus</i>	• възрастните бръмбари нанасят повреди, като нагизват набъбващите пъпки, цветовете, листата • по-късно нагизват и повърхността на младите плодчета на черешата и вишната, като правят дълбоки, неправилни изгризвания • ларвите се изхранват с вътрешността на плодовете	• хоботникът развива едно поколение годишно и зимува основно като възрастно в почвата • бръмбарите се появяват при температура на почвата 8–10 градуса

- Контрол:
- Химичната борба се извежда срещу възрастните при плътност над 3 броя бръмбара/10 клонки (чрез стръскване).
 - Първо пръскане – при набъбване на пъпките.
 - Второ пръскане – след цъфтежа.
 - **Регистрирани фунгициди за борба:** Нуреле Д/Хлорсирин 550 ЕК/Санмба – 0,08%.

Болест

Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Черна слива а плодов а оса	<i>Hoplocampa minutes</i>	• възрастните оси летят няколко дни преди цъфтежа на трънката и ранните сортове сливи и снасят яйцата си в още неразтворените цветове • вредят лъжегъсениците, които се хранят с вътрешността на плодчетата, изпълват ги с черна саждива маса, с мирис на късна	• осата развива едно поколение годишно и зимува като лъжегъсеница в почвата • какавидира през пролетта, при задържане на температурата 8–10 градуса, при продължителност 8–10 дни

ВРЕМЕ Е ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

дървеница, вследствие на което
плодчетата окапват

- за да завърши развитието си
лъжегъсеницата поврежда от 2 до
5 плода

Контро
л:

- Борбата се извежда срещу възрастните индивиди, при ПИВ 2–3 бр. възрастни оси/дърво (чрез стръскване).
 - Първо пръскане – във фенофаза бял бутон на сливата, преди яйцеснасяне на осата.
 - Второ пръскане – след цъфтежа, когато 3/4 от венчелистчетата са завехнали, но не са опадали, срещу лъжегъсениците.
- **Регистрирани фунгициди за борба:** Дека ЕК – 30–50 мл/дка, Децис 2,5 ЕК – 0,05%, Суми алфа 5 ЕК/Сумицидин 5 ЕК – 0,02%.

Болест
/
Непри
ятел

Причинител

Симптоми/Повреди

Жизнен цикъл

Ябълк
ова
плодов
а оса

Hoplocampa

testudinea

- ларвата се излюпва в края на
цъфтежа и се вгризва под
обвивката на плода, като го
минира дъговидно
- една ларва поврежда до три
плода, които окапват
- в мястото на повредата се долавя
неприятна миризма на дървеница

- има едно поколение годишно и
зимува като лъжегъсеница в почвата
- летежът на осите започва
непосредствено преди цъфтежа на
ябълката

Контро
л:

- Първо пръскане – до начало на цъфтеж, при установена плътност от 2–3 бр. оси/100 клонки.
- Второ пръскане – след опадане на венчелистчетата, при установяване на 1–3% повредени завръза от лъжегъсениците.
- **Регистрирани фунгициди за борба:** Дека ЕК – 30–50 мл/дка, Децис 2,5 ЕК – 0,03%, Нуреле Д/ Хлорсириин 550 ЕК/Санмба – 0,04% (срещу лъжегъсениците).

Болест
/
Непри
ятел

Причинител

Симптоми/Повреди

Жизнен цикъл

Хоботн Ябълков
ици по *цветопробивач*
ябълка (*Anthonomus*
та *pomorum*)
Ябълков
златист
хоботник

- възрастните бръмбари
унищожават плодните и листните
пъпки, а ларвите – цветните части
на плодните пъпки, цветовете и
плодчетата
- повредените плодове обикновено
загниват и окапват

- хоботниците напускат местата на
зимуване при средна дневна
температура над 8 градуса

ВРЕМЕ ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

(*Rhynchites
basschus*)
Червенокрил
плодов
хоботник
(*Rhynchites
aequatus*)

Контро
л:

- Пръскане се провежда при установен праг на икономическа вредност:
 - Ябълков цветопробивач – 4–6 бр./дърво.
 - Ябълков златист хоботник – 2–3 бр./дърво.
 - Червенокрил плодов хоботник – 2–3 бр./дърво.

Болест
/
Непри
ятел

Причинител

Симптоми/Повреди

Жизнен цикъл

Листни
въшки

сем. *Aphididae*

- въшките смучат сок от младите връхни листа, които се завиват, летораслите закържавяват, отделя се медена роса, по която се развиват чернилни гъбички
- физиологичните процеси на растенията се нарушават и при масово нападение листата изсъхват и окапват, а плодовете издребняват и се деформират
- умерените температури и повишената влажност са най-благоприятните условия за развитието на листните въшки
- високите температури депресират развитието на въшките и затова най-големи са повредите през пролетта и началото на лятото.
- овощните видове се нападат от различни видове листни въшки, които развиват голям брой поколения
- появяват се рано напролет, със затопляне на времето, още при разпукване на пъпките на овощните видове

Контро
л:

- Третиране е подходящо да се проведе преди цъфтежа, когато въшките са в по-ниска плътност и все още не са нанесли сериозни щети. Да се съблюдават съответните прагове на икономическа вредност:
 - Ябълки – 10–15 колонии/100 съцветия или 10–15% заселени листа.
 - Сливи – 10 колонии/100 бутона.
 - Череша и вишна – 10 колонии/100 листа/100 пъпки.
 - Праскови – 10–15 колонии/100 цветни розетки.
- **Регистрирани фунгициди за борба:** Би-58 – 0,05–0,07 %, Дека ЕК – 30–50 мл/дка, Децис 100 ЕК – 7,5–17,5 мл/дка, Децис 2,5 ЕК – 0,03%, Диклайн 2,5 ЕК – 0,03%, Калипсо 480 СК – 0,02%, Моспилан 20 СГ – 25 г/дка, Патрол ВГ – 40–80 г/дка.

ВРЕМЕ Е ЗА ПРЕДЦЪФТЕЖНИ ПРЪСКАНИЯ В ОВОЩНАТА ГРАДИНА

Болест

/
Непричинител Симптоми/Повреди Жизнен цикъл
ятел

Листозавивачки

,
Пъпкозавивачки

(сива

пъпкозавивачка

– *Hedya*

nubiferana,

червена

пъпкозавивачка

Листог – *Spilonota*

ризящ *ocellana*),

и *Листогризящи*

гъсеници

ци (пръстенотвор

ка (*Malocosoma*

Neustria),

гъботворка

(*Lymantria*

dispar),

златозадка

(*Euproctis*

chrysorrhoea)

Педомерки

- гъсениците на листозавивачките и пъпкозавивачките нагизват листните и плодни пъпки, унищожават съдържанието им и ги оплитат в паяжина
- повредените пъпки потъмняват, изсъхват и се оронват
- нагизват младите листа и плодовете
- листогризящите гъсеници и педомерките се хранят групово, като изгизват пъпките, скелетират листата, като остават незасегнати дебелиите жилки, нагизват цветовете и плодовете и при висока плътност обезлистват дърветата

- листогризещите гъсеници се размножават масово след засушаване, при по-ниски летни температури и слаби валежи

Контрол:

- Поддържането на овощните дървета в добро състояние е важен елемент в борбата срещу тези неприятели, тъй като физиологично отслабналите дървета се нападат по-силно от тях. Предцъфтежно третиране се налага при установена плътност, по-висока от ПИВ:

Листозавивачки – 8–10 бр. гъсеници/100 бутона или 2–3 бр. гъсеници/1 линеен метър.

◦ Пъпкозавивачки – 3–5 бр. гъсеници/2 линейни метра.

◦ Педомерки – 4–8 бр. гъсеници/1 метър клонка или 8–10% повредени съцветия.

◦ Листогризящи гъсеници – 8–10 бр. гъсеници/дърво (чрез стръскване) или 8–10% повредени пъпки.

Химичната борба е успешна, ако се проведе срещу гъсениците до трета възраст, при ПИВ – 10–15% повредена листна маса.

- **Регистрирани фунгициди за борба:** Вазтак Нов 100 ЕК – 0,015%, Дека ЕК – 30–50 мл/дка, Децис 2,5 ЕК – 0,03%, Дурсбан 4 ЕК – 0,15%, Нуреле Д/Хлорсириин 550 ЕК/Санмба – 0,05%, Ранер 240 СК – 0,04%, Суми алфа 5 ЕК/Сумицидин 5 ЕК – 0,02%, Терагард 48 ЕК (краен срок за употреба на наличните количества 21.05.2014 г.) – 0,1%.

Земеделските производители, които прилагат в производството продукти за растителна защита, са задължени да прилагат само разрешените за употреба продукти за растителна защита при съответната култура, вредител и в съответната доза, включени в **„списък на разрешените за предлагане на пазара и употреба продукти за растителна защита“**, публикуван в интернет страницата на бабх на адрес: <http://www.babh.government.bg/>. Хартиеният вариант на този списък може да се закупи от редакцията на списание „растителна защита“.

Закупуването на продукти за растителна защита трябва да става само от търговци, притежаващи разрешение за дейността и включени в **„списък на фирми, получили разрешение за извършване на дейностите търговия на едро с продукти за растителна защита, търговия на дребно с продукти за растителна защита в селскостопанска аптека, преупаковане на продукти за растителна защита и извършване на фумигация и обеззаразяване на площи, помещения и растителна продукция срещу вредители“**, публикуван в интернет страницата на БАБХ.

Таня Динова, гл. експерт в дирекция „РЗ и контрол“ при БАБХ